21.

GOODWIN *proti* SPOJENÉMU KRÁĽOVSTVU

rozsudok
Európskeho súdu pre ľudské práva
z 27. marca 1996

(Na preklad sa použil
originálny rozsudok Európskeho súdu
pre ľudské práva – 16/1994/463/544)

Preklad: JUDr. Robert Fico, CSc.

CHARAKTERISTIKA SŤAŽNOSTI

Sťažovateľ, povolaním novinár, získal od svojho informátora údaje o nepriaznivej finančnej situácii obchodnej spoločnosti. Spoločnosť začala proti sťažovateľovi konanie na súde, v ktorom súd nielenže zakázal zverejnenie získaných informácií, ale aj uložil sťažovateľovi povinnosť prezradiť totožnosť svojho informátora. Sťažovateľ odmietol rešpektovať nariadenia anglických súdov, za čo mu bola uložená pokuta 5 000 anglických libier.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti podanej na Európsku komisiu pre ľudské práva namietal, že tak nariadenie ukladajúce mu povinnosť prezradiť totožnosť svojho informátora, ako aj uložená pokuta za pohŕdanie súdom sú porušením článku 10 Dohovoru, ktorý zaručuje slobodu prejavu.

NAJVÝZNAMNEJŠIE PRÁVNE VETY

1. Príslušné vnútroštátne právo sa musí formulovať dostatočne precízne, aby dotknutým osobám umožnilo – kde je to potrebné, s primeranou právnou pomocou – predvídať v miere, ktorá je za daných okolností rozumná, následky, ktoré môže mať dané konanie. Zákon, ktorý umožňuje úvahu, nie je sám osebe nezlučiteľný s touto požiadavkou za predpokladu, že rozsah úvahy a spôsob jej uplatnenia sú dostatočne jasne naznačené, berúc do úvahy predmetný legitímny cieľ, aby osoba bola primerane ochránená pred svojvoľným zásahom.

2. Ochrana novinárskych zdrojov je jedna zo základných podmienok slobody tlače. Absencia takejto ochrany by mohla zdroje odrádzať pomáhať tlači pri informovaní verejnosti o záležitostiach verejného záujmu. V dôsledku toho môže byť životná verejnokontrolná úloha tlače obmedzovaná a spôsobilosť tlače poskytovať správne a spoľahlivé informácie môže byť nepriaznivo dotknutá. Majúc na zreteli dôležitosť ochrany novinárskych zdrojov pre slobodu tlače v demokratickej spoločnosti a možný zmrazovací efekt, ktorý má nariadenie na prezradenie zdroja na výkon tejto slobody, takéto opatrenie nemôže byť zlučiteľné s článkom 10 Dohovoru, ibaže je odôvodnené prevládajúcou požiadavkou verejného záujmu.

3. „Nevyhnutnosť“ akéhokoľvek obmedzenia slobody prejavu sa musí presvedčivo zistiť. Predovšetkým vnútroštátne orgány musia zhodnotiť, či existuje „naliehavá spoločenská potreba“ obmedzenia, pričom požívajú určitý rámec voľnej úvahy. Vnútroštátny rámec voľnej úvahy je ohraničený záujmom demokratickej spoločnosti o zabezpečenie a zachovanie slobody tlače.

4. Úlohou Súdu pri výkone jeho kontrolnej funkcie nie je nahrádzať vnútroštátne orgány, ale podľa článku 10 preskúmať rozhodnutia, ktoré prijali v súlade s ich oprávnením voľnej úvahy. Pri tomto preskúmavaní sa Súd musí pozerať na namietaný „zásah“ vo svetle prípadu ako celku a určiť, či dôvody uvádzané vnútroštátnymi orgánmi na jeho ospravedlnenie sú „relevantné a dostatočné“.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

27 March 1996

CASE OF GOODWIN

JUDGMENT
(abridged)

In the case of Goodwin v. the United Kingdom,
The European Court of Human Rights, sitting, in pursuance of Rule 51 of Rules of Court A, as a Grand Chamber composed of the following judges:

Mr R. RYSSDAL, *President,*
Mr R. Bernhardt,
Mr ThÓr Vilhjálmsson,
Mr F. Matscher,
Mr B. Walsh,
Mr C. Russo,
Mr A. Spielmann,
Mr J. De Meyer,
Mr N. Valticos,
Mrs E. Palm,
Mr F. Bigi,
Sir John Freeland,
Mr A.B. Baka,
Mr D. Gotchev,
Mr B. Repik,
Mr P. Jambrek,
Mr P. Kuris,
Mr U. Lohmus,

and also of Mr H. Petzold, *Registrar*, and Mr P. J. Mahoney, *Deputy Registrar*,

Having deliberated in private on 30 September 1995 and 22 February 1996,
Delivers the following judgment, which was adopted on the last-mentioned date:

EURÓPSKY SÚD PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

27. marca 1996

PRÍPAD GOODWIN

ROZSUDOK
(krátené)

V prípade Goodwin v. Spojené kráľovstvo
Európsky súd pre ľudské práva, zasadajúc v súlade s článkom 51 Rokovacieho poriadku Súdu A ako Veľká komora zložená z týchto sudcov:

R. RYSSDAL, *prezident,*
R. BERNHARDT
THÓR VILHJÁLMSSON,
F. MATSCHER,
B. WALSH,
C. RUSSO,
A. SPIELMANN,
J. DE MEYER,
N. VALTICOS,
E. PALMOVÁ,
F. BIGI,
Sir JOHN FREELAND,
A.B. BAKA,
D. GOTCHEV,
B. REPÍK,
P. JAMBREK,
P. KURIS,
U. LOHMUS,

ako aj H. PETZOLD, *registrátor*, a P. J. MAHONEY, *zástupca registrátora,*

radiac sa na neverejnom zasadnutí 30. septembra 1995 a 22. februára 1996,
vynáša tento rozsudok, ktorý bol prijatý v poslednom z uvedených dní:

PROCEDURE

...

AS TO THE FACTS

I. PARTICULAR CIRCUMSTANCES OF THE CASE

10. Mr William Goodwin, a British national, is a journalist and lives in London.

11. On 3 August 1989 the applicant joined the staff of *The Engineer*, published by *Morgan-Grampian (Publishers)* Ltd ("the publishers"), as a trainee journalist...

On 2 November 1989 the applicant was telephoned by a person who, according to the applicant, had previously supplied him with information on the activities of various companies. The source gave him information about Tetra Ltd ("Tetra"), to the effect that the company was in the process of raising a £ 5 million loan and had financial problems as a result of an expected loss of £ 2.1 million for 1989 on a turnover of £ 20.3 million. The information was unsolicited and was not given in exchange for any payment. It was provided on an unattributable basis. The applicant maintained that he had no reason to believe that the information derived from a stolen or confidential document. On 6 and 7 November 1989, intending to write an article about Tetra, he telephoned the company to check the facts and seek its comments on the information.

The information derived from a draft of Tetra's confidential corporate plan. On 1 November 1989 there had been eight numbered copies of the most recent draft. Five had been in the possession of senior employees of Tetra, one with its accountants, one with a bank and one with an outside consultant. Each had been in a ring binder and was marked "Strictly Confidential". The accountants' file had last been seen at about 3 p.m. on 1 November in a room they had been using at Tetra's premises. The room had been left unattended between 3 p.m. and 4 p.m. and during that period the file had disappeared.

KONANIE[1]

...

K FAKTOM

I. OSOBITNÉ OKOLNOSTI PRÍPADU

10. Pán William Goodwin, britský občan, je novinár a žije v Londýne.

11. Dňa 3. augusta 1989 sťažovateľ nastúpil do redakcie *The Engineer* vydávaného spoločnosťou *Morgan-Grampian (Publishers)*, spol. s r. o. („vydavatelia"), ako novinársky praktikant...

Dňa 2. novembra 1989 sťažovateľovi zatelefonovala osoba, ktorá mu podľa sťažovateľa už poskytla informácie o aktivitách rozličných spoločností. Zdroj mu dal informáciu o spoločnosti Tetra, spol. s r. o. („Tetra"), v tom zmysle, že spoločnosť si brala pôžičku 5 miliónov libier a že mala finančné problémy v dôsledku očakávanej straty 2,1 milióna libier za rok 1989 pri obrate 20,3 milióna libier. Informácia nebola vyžiadaná a ani nebolo za ňu zaplatené. Poskytnutie informácie sa nedalo pripísať ničomu. Sťažovateľ tvrdil, že nemal žiadny dôvod domnievať sa, že informácia pochádza z ukradnutého alebo dôverného dokumentu. Dňa 6. a 7. novembra 1989 sťažovateľ v úmysle napísať článok o Tetre zavolal do spoločnosti, aby si overil skutočnosti a požiadal spoločnosť o vyjadrenie sa k informácii.

Informácia pochádzala z návrhu dôverného obchodného plánu Tetry. Dňa 1. novembra 1989 existovalo osem očíslovaných kópií najnovšieho návrhu. Päť z nich mali k dispozícii riadiaci pracovníci Tetry, jednu jej účtovníci, jednu banka a jednu externý poradca. Každá kópia bola vo viazači a mala označenie „Prísne dôverné". Spis účtovníkov naposledy videli okolo 15.00 h 1. novembra v miestnosti, ktorú používali v priestoroch Tetry. Miestnosť bola prázdna medzi 15.00 a 16.00 h a počas tohto obdobia spis zmizol.

[1]V tejto časti Európsky súd pre ľudské práva uvádza svoj procedurálny postup pri prejednávaní tohto prípadu. Pozn. autora.

A. Injunction and orders for disclosure of sources and documents

12. On 7 November 1989 Mr Justice Hoffmann of the High Court of Justice ... granted an application by Tetra of the same date for an *ex parte* interim injunction restraining the publishers of The Engineer from publishing any information derived from the corporate plan. The company informed all the national newspapers and relevant journals of the injunction on 16 November.

13. In an affidavit to the High Court dated 8 November 1989, Tetra stated that if the plan were to be made public it could result in a complete loss of confidence in the company on the part of its actual and potential creditors, its customers and in particular its suppliers, with a risk of loss of orders and of a refusal to supply the company with goods and services. This would inevitably lead to problems with Tetra's refinancing negotiations. If the company went into liquidation, there would be approximately four hundred redundancies.

14. On 14 November 1989 Mr Justice Hoffmann, on an application by Tetra, ordered the publishers, under section 10 of the Contempt of Court Act 1981 ("the 1981 Act"...), to disclose by 3 p.m. on 15 November the applicant's notes from the above telephone conversation identifying his source. On the latter date, the publishers having failed to comply with the order, Mr Justice Hoffmann granted Tetra leave to join the applicant's employer and the applicant himself to the proceedings and gave the defendants until 3 p.m. on the following day to produce the notes.

On 17 November 1989 the High Court made a further order to the effect that the applicant represented all persons who had received the plan or information derived from it without authority and that such persons should deliver up any copies of the plan in their possession. The motion was then adjourned for the applicant to bring this order to the attention of his source. However, the applicant declined to do so.

15. On 22 November 1989 Mr Justice Hoffmann ordered the applicant to disclose by 3 p.m. on 23 November his notes on the grounds that it was necessary "in the interests of justice", within the meaning of section 10 of the 1981 Act... for the source's identity to be disclosed in order to enable Tetra to bring proceedings against the source to recover the document, obtain an injunction preventing further publication or seek damages for the expenses...

...

16. On the same date the Court of Appeal rejected an application by the applicant for a stay of execution of the High Court's order, but substituted an order requiring the applicant either to disclose his notes to Tetra or to deliver them to the Court of Appeal in a sealed envelope with accompanying affidavit. The applicant did not comply with this order.

A. Predbežné opatrenie a nariadenia na zverejnenie zdrojov a dokumentov

12. Dňa 7. novembra 1989 sudca Hoffmann z vyššieho súdu... vyhovel žiadosti Tetry z toho istého dňa na vydanie *ex parte* predbežného opatrenia zabraňujúceho vydavateľom The Engineer uverejniť akúkoľvek informáciu pochádzajúcu z obchodného plánu. Spoločnosť informovala o predbežnom opatrení všetky vnútroštátne noviny a príslušné časopisy 16. novembra.

13. V podaní na vyšší súd z 8. novembra 1989 Tetra uviedla, že ak by sa plán zverejnil, mohlo by to viesť k úplnej strate dôvery v spoločnosť zo strany jej terajších a možných veriteľov, jej zákazníkov, a najmä jej dodávateľov s rizikom straty objednávok a odmietnutím dodávať spoločnosti tovary a služby. To by nevyhnutne viedlo k problémom v refinančných rokovaniach Tetry. Ak by spoločnosť išla do likvidácie, vzniklo by približne štyristo nadbytočných miest.

14. Dňa 14. novembra 1989 sudca Hoffmann na základe žiadosti Tetry nariadil vydavateľom podľa § 10 zákona o pohŕdaní súdom z roku 1981 („zákon z roku 1981"...) zverejniť do 15.00 h 15. novembra sťažovateľove záznamy z už uvedeného telefonického rozhovoru identifikujúceho jeho zdroj. Dňa 15. novembra, po tom čo vydavatelia nesplnili nariadenie, sudca Hoffmann povolil Tetre vstúpiť do konania so sťažovateľovým zamestnávateľom a sťažovateľom a uložil žalovaným, aby do 15.00 h nasledujúceho dňa predložili záznamy.

Dňa 17. novembra 1989 vyšší súd vydal ďalšie nariadenie s účinkom, že sťažovateľ zastupuje všetky osoby, ktoré dostali plán alebo informáciu vyplývajúcu z plánu bez povolenia, a že tieto osoby by mali vrátiť akékoľvek kópie plánu, ktoré majú k dispozícii. Konanie bolo potom odročené, aby sťažovateľ dal toto nariadenie do pozornosti svojmu zdroju. Sťažovateľ to však odmietol urobiť.

15. Dňa 22. novembra 1989 sudca Hoffmann nariadil sťažovateľovi zverejniť do 15.00 h 23. novembra jeho záznamy na tom základe, že je to nevyhnuté „v záujme spravodlivosti" v zmysle § 10 zákona z roku 1981... aby totožnosť zdroja bola zverejnená s cieľom umožniť Tetre začať konanie proti zdroju na vrátenie dokumentu, získať predbežné opatrenie zabraňujúce ďalšie zverejňovanie alebo žiadať náhradu škody...

...

16. V ten istý deň odvolací súd zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie výkonu nariadenia vyššieho súdu, ale doplnil toto nariadenie, žiadajúc sťažovateľa, aby buď zverejnil svoje záznamy Tetre, alebo ich doručil odvolaciemu súdu v zapečatenej obálke so sprievodným podaním. Sťažovateľ toto nariadenie nesplnil.

B. Appeals to the Court of Appeal and to the House of Lords

17. On 23 November 1989 the applicant lodged an appeal with the Court of Appeal from Mr Justice Hoffmann's order of 22 November 1989. He argued that disclosure of his notes was not "necessary in the interests of justice" within the meaning of section 10 of the 1981 Act...

The Court of Appeal dismissed the appeal on 12 December 1989...

...

The Court of Appeal granted the applicant leave to appeal to the House of Lords.

18. The House of Lords upheld the Court of Appeal's decision on 4 April 1990, applying the principle ... a previous leading case:

"if through no fault of his own a person gets mixed up in the tortious acts of others so as to facilitate their wrongdoing he may incur no personal liability but he comes under a duty to assist the person who has been wronged by giving him full information and disclosing the identity of the wrongdoers."

...

C. Fine for contempt of court

19. In the meantime, on 23 November 1989, the applicant had been served with a motion seeking his committal for contempt of court, an offence which was punishable by an unlimited fine or up to two years' imprisonment (section 14 of the 1981 Act). On 24 November, at a hearing in the High Court, counsel for the applicant had conceded that he had been in contempt but the motion was adjourned pending the appeal.

Following the House of Lord's dismissal of the appeal, the High Court, on 10 April 1990, fined the applicant Ł 5,000 for contempt of court.

...

B. Odvolania na odvolací súd a Snemovňu lordov

17. Dňa 23. novembra 1989 sťažovateľ podal proti nariadeniu sudcu Hoffmanna z 22. novembra 1989 odvolanie na odvolací súd. Argumentoval, že zverejnenie jeho záznamov nie je „nevyhnutné v záujme spravodlivosti" v zmysle § 10 zákona z roku 1981;...

Odvolací súd 12. decembra 1989 odvolanie zamietol...

...

Odvolací súd povolil sťažovateľovi podať odvolanie na Snemovňu lordov.

18. Snemovňa lordov potvrdila rozhodnutie odvolacieho súdu 4. apríla 1990, pričom aplikovala princíp... z predchádzajúceho prípadu:

„Ak sa osoba bez vlastnej viny zapletie do škodlivých konaní iných tak, že im umožní škodlivo konať, nemôže si privodiť osobnú zodpovednosť, ale vzniká jej povinnosť pomôcť osobe, ktorá bola poškodená, poskytnutím plnej informácie a zverejnením totožnosti škodcov."

...

C. Pokuta za pohŕdanie súdom

19. Medzitým, 23. novembra 1989, bola sťažovateľovi doručená obžaloba za pohŕdanie súdom, trestný čin, ktorý je sankcionovaný neohraničenou pokutou alebo väzením do dvoch rokov (§ 14 zákona z roku 1981). Dňa 24. novembra na pojednávaní pred vyšším súdom obhajca sťažovateľa pripustil, že sťažovateľ pohŕdal súdom, ale obžaloba bola odložená, pretože sa rozhodovalo o odvolaní.

Po tom, čo Snemovňa lordov zamietla odvolanie, vyšší súd 10. apríla 1990 uložil sťažovateľovi pokutu 5 000 libier za pohŕdanie súdom.

...

PROCEEDINGS BEFORE THE COMMISSION

...

24. The Commission declared the application admissible on 7 September 1993. In its report of 1 March 1994 (Article 31), the Commission expressed the opinion that there had been a violation of Article 10 (by eleven votes to six)...

...

AS TO THE LAW

I. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 10 OF THE CONVENTION

27. The applicant alleged that the disclosure order requiring him to reveal the identity of his source and the fine imposed upon him for having refused to do so constituted a violation of Article 10 of the Convention, which reads:

"1. Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers...

2. The exercise of these freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary."

28. It was undisputed that the measures constituted an interference with the applicant's right to freedom of expression as guaranteed by paragraph 1 of Article 10 and the Court sees no reason to hold otherwise. It must therefore examine whether the interference was justified under paragraph 2 of Article 10.

A. Was the interference "prescribed by law"?

29. The Court observes that, and this was not disputed, the impugned disclosure order and the fine had a basis in national law, namely sections 10 and 14 of the 1981 Act... On the other hand, the applicant maintained

KONANIE PRED KOMISIOU

...

24. Komisia vyhlásila sťažnosť za prijateľnú 7. septembra 1993. Vo svojej správe z 1. marca 1994 (článok 31) Komisia vyslovila názor, že došlo k porušeniu článku 10 (jedenástimi hlasmi ku šiestim)...

...

K PRÁVU

I. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 10 DOHOVORU

27. Sťažovateľ tvrdil, že zverejňovacie nariadenie vyžadujúce od neho prezradenie totožnosti jeho zdroja a pokuta, ktorá mu bola uložená za odmietnutie takto konať, zakladajú porušenie článku 10 Dohovoru, ktorý znie:

„1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu názoru a slobodu prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice...

2. Výkon týchto slobôd, keďže so sebou prináša povinnosti a zodpovednosť, možno podriadiť takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré sú ustanovené zákonom a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, prevencie nepokojov alebo kriminality, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabránenia prezradeniu dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnictva."

28. Nebolo sporné, že opatrenia predstavovali zásah do sťažovateľovho práva na slobodu prejavu, ako je zaručené článkom 10 ods. 1, a Súd nevidí žiadny dôvod, aby rozhodol inak. Preto musí preskúmať, či zásah bol odôvodnený podľa článku 10 ods. 2.

A. Bol zásah „ustanovený zákonom"?

29. Súd zisťuje, a to nebolo sporné, že napadnuté zverejňovacie nariadenie a pokuta mali základ vo vnútroštátnom práve, konkrétne v § 10 a 14 zákona z roku 1981... Sťažovateľ na druhej strane tvrdil, že pokiaľ išlo o zve-

that as far as the disclosure order was concerned the relevant national law failed to satisfy the foreseeability requirement which flows from the expression "prescribed by law".

30. The Government contested this allegation whereas the Commission did not find it necessary to reach a conclusion on this point.

31. The Court reiterates that, according to its case-law, the relevant national law must be formulated with sufficient precision to enable the persons concerned — if need be with appropriate legal advice — to foresee, to a degree that is reasonable in the circumstances, the consequences which a given action may entail. A law that confers a discretion is not in itself inconsistent with this requirement, provided that the scope of the discretion and the manner of its exercise are indicated with sufficient clarity, having regard to the legitimate aim in question, to give the individual adequate protection against arbitrary interference (see, for instance, the Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom judgment of 13 July 1995, Series A no. 316-B, pp. 71-72, para. 37).

32. The applicant argued that the interests-of-justice exception to the protection of sources under section 10 of the 1981 Act was not sufficiently precise to enable journalists to foresee the circumstances in which such an order could be made against them in order to protect a private company... At the time the source provided the information, the journalist could not possibly know whether the party's livelihood depended upon such discovery and could not assess with any degree of certainty the public interest in the information. A journalist would usually be in a position to judge whether the information was acquired by legitimate means or not, but would not be able to predict how the courts would view the matter. The law, as it stood, was no more than a mandate to the judiciary to order journalists to disclose sources if they were "moved" by the complaint of an aggrieved party.

33. The Court recognises that in the area under consideration it may be difficult to frame laws with absolute precision and that a certain degree of flexibility may even be desirable to enable the national courts to develop the law in the light of their assessment of what measures are necessary in the interests of justice.

Contrary to what is suggested by the applicant, the relevant law did not confer an unlimited discretion on the English courts in determining whether an order for disclosure should be made in the interests of justice. Important limitations followed in the first place from the terms of section 10 of the 1981 Act, according to which an order for disclosure could be made if it was "established to the satisfaction of the court that disclosure [was] necessary in the interests of justice"...

...

rejňovacie nariadenie, príslušné vnútroštátne právo nespĺňalo požiadavku predvídateľnosti, ktorá vyplýva z pojmu „ustanovený zákonom".

30. Vláda poprela toto tvrdenie, kým Komisia nepovažovala za nevyhnutné dosiahnuť v tomto bode nejaký záver.

31. Súd opakovane uvádza, že podľa jeho rozhodovacej praxe príslušné vnútroštátne právo sa musí formulovať dostatočne precízne, aby dotknutým osobám umožnilo — kde je to potrebné, s primeranou právnou pomocou — predvídať v miere, ktorá je za daných okolností rozumná, následky, ktoré môže mať dané konanie. Zákon, ktorý umožňuje úvahu, nie je sám osebe nezlučiteľný s touto požiadavkou za predpokladu, že rozsah úvahy a spôsob jej uplatnenia sú dostatočne jasne naznačené, berúc do úvahy predmetný legitímny cieľ, aby osoba bola primerane ochránená pred svojvoľným zásahom (pozri napr. rozsudok ESĽP vo veci Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo z 13. júla 1995, Séria A, č. 316-B, str. 71–72, ods. 37).

32. Sťažovateľ argumentoval, že záujem spravodlivosti ako výnimka z ochrany zdrojov podľa § 10 zákona z roku 1981 nebol dostatočne precízny, aby umožnil novinárom predvídať okolnosti, za ktorých by proti nim mohlo byť vydané takéto nariadenie, aby chránilo súkromnú spoločnosť... V čase, keď zdroj poskytoval informáciu, novinár pravdepodobne nemohol vedieť, či existencia druhej strany závisí od takéhoto zverejnenia, a nijako nemohol vyhodnotiť verejný záujem o informáciu. Novinár je zvyčajne v pozícii, aby posúdil, či sa informácia získala zákonnými prostriedkami alebo nie, ale nie je schopný predpokladať, ako súdy budú nazerať na záležitosť. Zákon, ako platí, nebol ničím viac než mandátom pre súdnictvo nariadiť novinárom zverejniť zdroje, ak sú „napadnutí" sťažnosťou poškodenej strany.

33. Súd uznáva, že v posudzovanej oblasti ťažko možno formulovať zákony úplne precízne a že určitý stupeň pružnosti môže byť dokonca želateľný, aby vnútroštátne súdy mohli uplatňovať zákon vo svetle ich hodnotenia, aké opatrenia sú nevyhnutné v záujme spravodlivosti.

Na rozdiel od toho, čo tvrdí sťažovateľ, príslušný zákon neumožňoval anglickým súdom neobmedzenú úvahu pri určení, či zverejňovacie nariadenie treba prijať v záujme spravodlivosti. Dôležité obmedzenia vyplývajú predovšetkým z podmienok § 10 zákona z roku 1981, podľa ktorých zverejňovacie nariadenie možno vydať, ak „súd uspokojivo ustáli, že zverejnenie (bolo) nevyhnutné v záujme spravodlivosti"...

...

In the Court's view the interpretation of the relevant law made by the House of Lords in the applicant's case did not go beyond what could be reasonably foreseen in the circumstances (see, *mutatis mutandis*, the recent S.W. v. the United Kingdom judgment of 22 November 1995, Series A no. 335-B, p. 42, para. 36). Nor does it find any other indication that the law in question did not afford the applicant adequate protection against arbitrary interference.

34. Accordingly, the Court concludes that the impugned measures were "prescribed by law".

B. Did the interference pursue a legitimate aim?

35. It was not disputed before the Convention institutions that the aim of the impugned measures was to protect Tetra's rights and that the interference thus pursued a legitimate aim. The Government maintained that the measures were also taken for the prevention of crime.

36. The Court, being satisfied that the interference pursued the first of these aims, does not find it necessary to determine whether it also pursued the second.

C. Was the interference "necessary in a democratic society"?

37. The applicant and the Commission were of the opinion that Article 10 of the Convention required that any compulsion imposed on a journalist to reveal his source had to be limited to exceptional circumstances where vital public or individual interests were at stake. This test was not satisfied in the present case. The applicant and the Commission invoked the fact that Tetra had already obtained an injunction restraining publication (see paragraph 12 above), and that no breach of that injunction had occurred...

...

39. The Court recalls that freedom of expression constitutes one of the essential foundations of a democratic society and that the safeguards to be afforded to the press are of particular importance (see, as a recent authority, the Jersild v. Denmark judgment of 23 September 1994, Series A no. 298, p. 23, para. 31).

Protection of journalistic sources is one of the basic conditions for press freedom, as is reflected in the laws and the professional codes of conduct in a number of Contracting States and is affirmed in several international instruments on journalistic freedoms (see, amongst others, the

Podľa názoru Súdu výklad príslušného zákona, tak ako ho urobila Snemovňa lordov v sťažovateľovom prípade, nešiel nad rámec toho, čo sa mohlo za daných okolností rozumne predvídať (pozri, *mutatis mutandis*, rozsudok ESĽP vo veci S. W. v. Spojené kráľovstvo z 22. novembra 1995, Séria A, č. 335-B, str. 42, ods. 36). Súd nezistil ani nič také, čo by naznačovalo, že predmetný zákon neumožňoval sťažovateľovi primeranú ochranu proti svojvoľnému zásahu.

34. Súd preto uzatvára, že napadnuté opatrenia boli „ustanovené zákonom".

B. Sledoval zásah legitímny cieľ?

35. Pred orgánmi Dohovoru nebolo sporné, že napadnuté opatrenia sledovali ochranu práv Tetry a že zásah tak sledoval legitímny cieľ. Vláda uvádzala, že opatrenia sa rovnako prijali na prevenciu kriminality.

36. Súd ubezpečený tým, že zásah sledoval prvý z týchto cieľov, nepovažuje za nevyhnutné určiť, či rovnako sledoval druhý cieľ.

C. Bol zásah „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti"?

37. Sťažovateľ a Komisia boli toho názoru, že článok 10 Dohovoru vyžaduje, že akékoľvek donútenie novinára prezradiť svoj zdroj musí byť obmedzené na výnimočné okolnosti, v ktorých ide o životné verejné alebo osobné záujmy. Táto podmienka v tomto prípade nebola splnená. Sťažovateľ a Komisia sa odvolávali na skutočnosť, že Tetra už dosiahla vydanie predbežného opatrenia obmedzujúceho publikovanie (pozri odsek 12) a že nedošlo k žiadnemu porušeniu tohto predbežného opatrenia...

...

39. Súd pripomína, že sloboda prejavu predstavuje jeden z hlavných základov demokratickej spoločnosti a že záruky, ktoré sa majú poskytnúť tlači, majú osobitný význam (pozri rozsudok ESĽP vo veci Jersild v. Dánsko z 23. septembra 1994, Séria A, č. 298, str. 23, ods. 31).

Ako je premietnuté v zákonoch a v profesionálnych kódexoch správania v mnohých zmluvných štátoch a ako je potvrdené vo viacerých medzinárodných dokumentoch o novinárskych slobodách (pozri medzi inými Rezolúciu o novinárskych slobodách a ľudských právach prijatú na 4. európ-

Resolution on Journalistic Freedoms and Human Rights, adopted at the 4th European Ministerial Conference on Mass Media Policy (Prague, 7-8 December 1994) and Resolution on the Confidentiality of Journalists' Sources by the European Parliament, 18 January 1994, Official Journal of the European Communities No. C 44/34). Without such protection, sources may be deterred from assisting the press in informing the public on matters of public interest. As a result the vital public-watchdog role of the press may be undermined and the ability of the press to provide accurate and reliable information may be adversely affected. Having regard to the importance of the protection of journalistic sources for press freedom in a democratic society and the potentially chilling effect an order of source disclosure has on the exercise of that freedom, such a measure cannot be compatible with Article 10 of the Convention unless it is justified by an overriding requirement in the public interest.

These considerations are to be taken into account in applying to the facts of the present case the test of necessity in a democratic society under paragraph 2 of Article 10.

40. As a matter of general principle, the "necessity" for any restriction on freedom of expression must be convincingly established (see the Sunday Times v. the United Kingdom (no. 2) judgment of 26 November 1991, Series A no. 217, pp. 28-29, para. 50, for a statement of the major principles governing the "necessity" test). Admittedly, it is in the first place for the national authorities to assess whether there is a "pressing social need" for the restriction and, in making their assessment, they enjoy a certain margin of appreciation. In the present context, however, the national margin of appreciation is circumscribed by the interest of democratic society in ensuring and maintaining a free press. Similarly, that interest will weigh heavily in the balance in determining, as must be done under paragraph 2 of Article 10, whether the restriction was proportionate to the legitimate aim pursued. In sum, limitations on the confidentiality of journalistic sources call for the most careful scrutiny by the Court.

The Court's task, in exercising its supervisory function, is not to take the place of the national authorities but rather to review under Article 10 the decisions they have taken pursuant to their power of appreciation. In so doing, the Court must look at the "interference" complained of in the light of the case as a whole and determine whether the reasons adduced by the national authorities to justify it are "relevant and sufficient".

41. In the instant case, as appears from Lord Bridge's speech in the House of Lords, Tetra was granted an order for source disclosure primarily on the grounds of the threat of severe damage to their business, and consequently to the livelihood of their employees, which would arise from disclosure of the information in their corporate plan while their refinancing negotiations were still continuing (see paragraph 18 above). This threat, "ticking away beneath them like a time bomb", as Lord Donaldson put it in the Court of Appeal (see paragraph 17 above), could only be defused,

skej ministerskej konferencii o masmediálnej politike, Praha 7. – 8. decembra 1994, a Rezolúciu o dôvernosti novinárskych zdrojov Európskeho parlamentu z 18. januára 1994, Oficiálny časopis Európskych spoločenstiev č. C 44/34), ochrana novinárskych zdrojov je jedna zo základných podmienok slobody tlače. Absencia takejto ochrany by mohla zdroje odrádzať pomáhať tlači pri informovaní verejnosti o záležitostiach verejného záujmu. V dôsledku toho môže byť životná verejnokontrolná úloha tlače obmedzovaná a spôsobilosť tlače poskytovať správne a spoľahlivé informácie môže byť nepriaznivo ovplyvnená. Majúc na zreteli dôležitosť ochrany novinárskych zdrojov pre slobodu tlače v demokratickej spoločnosti a možný zmrazujúci efekt, ktorý má nariadenie na prezradenie zdroja na výkon tejto slobody, takéto opatrenie nemôže byť zlučiteľné s článkom 10 Dohovoru, ibaže je odôvodnené prevládajúcou požiadavkou verejného záujmu.

Na tieto úvahy treba prihliadať, keď sa aplikuje test nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti podľa článku 10 ods. 2 na okolnosti tohto prípadu.

40. Ako všeobecný princíp platí, že „nevyhnutnosť" akéhokoľvek obmedzenia slobody prejavu sa musí presvedčivo zistiť (pozri rozsudok ESĽP vo veci Sunday Times v. Spojené kráľovstvo (č. 2) z 26. novembra 1991, Séria A, č. 217, str. 28–29, ods. 50, pre výpočet hlavných zásad riadiacich test „nevyhnutnosti"). Pedovšetkým vnútroštátne orgány musia zhodnotiť, či existuje „naliehavá spoločenská potreba" obmedzenia, pričom požívajú určitý rámec voľnej úvahy. V kontexte tohto prípadu je však vnútroštátny rámec voľnej úvahy ohraničený záujmom demokratickej spoločnosti o zabezpečenie a zachovanie slobody tlače. Na tento záujem sa bude veľmi prihliadať aj pri určovaní, ktoré sa musí urobiť podľa článku 10 ods. 2, či obmedzenie bolo primerané sledovanému legitímnemu cieľu. Súhrnne povedané, obmedzenia dôvernosti novinárskych zdrojov volajú po čo najstarostlivejšom preskúmaní Súdom.

Úlohou Súdu pri výkone jeho kontrolnej funkcie nie je zaujať miesto vnútroštátnych orgánov, ale podľa článku 10 preskúmať rozhodnutia, ktoré prijali v súlade s ich oprávnením voľnej úvahy. Pri tomto peskúmavaní sa Súd musí pozerať na namietaný „zásah" vo svetle prípadu ako celku a určiť, či dôvody uvádzané vnútroštátnymi orgánmi na jeho ospravedlnenie sú „relevantné a dostatočné".

41. V tomto prípade, ako vyplýva z vystúpenia lorda Bridgea v Snemovni lordov, Tetra získala nariadenie na zverejnenie zdroja predovšetkým na základe hrozby vážnych škôd na jej obchode a následne na životobytí jej zamestnancov, ktoré by vznikli zverejnením informácie o jej obchodnom pláne, pokiaľ by ešte pokračovali jej rokovania o refinancovaní (pozri odsek 18). Túto hrozbu „tikajúcu pod ňou ako časovaná bomba", ako uviedol lord Donaldson na odvolacom súde (pozri odsek 17), bolo možné podľa lorda Bridgea odstrániť len vtedy, ak by Tetra mohla identifikovať zdroj

Lord Bridge considered, if they could identify the source either as himself the thief of the stolen copy of the plan or as a means to lead to identification of the thief and thus put the company in a position to institute proceedings for the recovery of the missing document. The importance of protecting the source, Lord Bridge concluded, was much diminished by the source's complicity, at the very least, in a gross breach of confidentiality which was not counterbalanced by any legitimate interest in publication of the information (see paragraph 18 above).

42. In the Court's view, the justifications for the impugned disclosure order in the present case have to be seen in the broader context of the *ex parte* interim injunction which had earlier been granted to the company, restraining not only the applicant himself but also the publishers of *The Engineer* from publishing any information derived from the plan. That injunction had been notified to all the national newspapers and relevant journals (see paragraph 12 above). The purpose of the disclosure order was to a very large extent the same as that already being achieved by the injunction, namely to prevent dissemination of the confidential information contained in the plan. There was no doubt, according to Lord Donaldson in the Court of Appeal, that the injunction was effective in stopping dissemination of the confidential information by the press (see paragraph 17 above). Tetra's creditors, customers, suppliers and competitors would not therefore come to learn of the information through the press. A vital component of the threat of damage to the company had thus already largely been neutralised by the injunction. This being so, in the Court's opinion, in so far as the disclosure order merely served to reinforce the injunction, the additional restriction on freedom of expression which it entailed was not supported by sufficient reasons for the purposes of paragraph 2 of Article 10 of the Convention.

...

44. ... that the injunction "would not effectively prevent publication..." directly by the applicant journalist's source (or that source's source) (see paragraph 17 above). Unless aware of the identity of the source, Tetra would not be in a position to stop such further dissemination of the contents of the plan, notably by bringing proceedings against him or her for recovery of the missing document, for an injunction against further disclosure by him or her and for compensation for damage.

It also had a legitimate reason as a commercial enterprise in unmasking a disloyal employee or collaborator, who might have continuing access to its premises, in order to terminate his or her association with the company.

45. These are undoubtedly relevant reasons. However, as also recognised by the national courts, it will not be sufficient, *per se*, for a party seeking disclosure of a source to show merely that he or she will be unable without disclosure to exercise the legal right or avert the threatened legal wrong on which he or she bases his or her claim in order to establish the necessity of

buď ako zlodeja ukradnutej kópie plánu, alebo ako prostriedok vedúci k identifikácii zlodeja, a tak dostať spoločnosť do pozície umožňujúcej začatie konania na vrátenie chýbajúceho dokumentu. Význam ochrany zdroja, ako uzavrel lord Bridge, sa veľmi znížil spoluúčasťou zdroja prinajmenšom na hrubom porušení dôvernosti, ktoré nevyvážil žiadny legitímny záujem uverejniť informáciu (pozri odsek 18).

42. Podľa názoru Súdu opodstatnenie napadnutého zverejňovacieho nariadenia v tomto prípade treba vidieť v širšom kontexte *ex parte* predbežného opatrenia, ktoré bolo predtým vydané spoločnosti a ktoré obmedzovalo nielen sťažovateľa, ale aj vydavateľov *The Engineer* vydať akúkoľvek informáciu vyplývajúcu z plánu. O tomto predbežnom opatrení boli informované všetky vnútroštátne noviny a príslušné časopisy (pozri odsek 12). Účelom zverejňovacieho nariadenia bolo do veľkej miery to isté, čo už sa dosiahlo predbežným opatrením, najmä zabrániť rozširovaniu dôverných informácií obsiahnutých v pláne. Ako na odvolacom súde uviedol lord Donaldson, nebolo pochybností, že predbežné opatrenie bolo účinné pri zastavení rozširovania dôverných informácií tlačou (pozri odsek 17). Veritelia, zákazníci, dodávatelia a konkurenti Tetry sa tak nedozvedeli o informáciách prostredníctvom tlače. Dôležitý komponent hrozby škôd spoločnosti sa tak značne neutralizoval predbežným opatrením. Keďže zverejňovacie nariadenie slúžilo iba na posilnenie predbežného opatrenia, dodatočné obmedzenie slobody prejavu, ktoré nariadenie prinieslo, nebolo podľa názoru Súdu podporené dôvodmi na účely článku 10 Dohovoru ods. 2.

...

44. ...predbežné opatrenie „by efektívne nezabránilo publikácii..." priamo sťažovateľovým novinárskym zdrojom (alebo zdrojom tohto zdroja) (pozri odsek 17). Ak by Tetra nepoznala totožnosť zdroja, nebola by spôsobilá zastaviť ďalšie rozširovanie obsahu plánu najmä začatím konania proti zdroju o vrátenie chýbajúceho dokumentu, o vydanie predbežného opatrenia na zabránenie ďalšiemu zverejňovaniu zdrojom alebo o náhradu škody.

Tetra ako obchodná spoločnosť mala taktiež legitímny dôvod odhaliť nelojálneho zamestnanca alebo spolupracovníka, ktorý mohol mať prístup do jej priestorov, aby ukončila jeho pomer so spoločnosťou.

45. To sú nepochybne relevantné dôvody. Avšak, ako uznali aj vnútroštátne súdy, nebolo by dostačujúce, *per se*, aby strana žiadajúca zverejnenie zdroja iba preukázala, že bez zverejnenia nebude spôsobilá vykonávať zákonné práva alebo odvrátiť hroziace porušenie práva, na ktorého základe strana zakladá svoju požiadavku, aby sa preukázala nevyhnutnosť zverejne-

disclosure (see paragraph 18 above). In that connection, the Court would recall that the considerations to be taken into account by the Convention institutions for their review under paragraph 2 of Article 10 tip the balance of competing interests in favour of the interest of democratic society in securing a free press (see paragraphs 39 and 40 above). On the facts of the present case, the Court cannot find that Tetra's interests in eliminating, by proceedings against the source, the residual threat of damage through dissemination of the confidential information otherwise than by the press, in obtaining compensation and in unmasking a disloyal employee or collaborator were, even if considered cumulatively, sufficient to outweigh the vital public interest in the protection of the applicant journalist's source. The Court does not therefore consider that the further purposes served by the disclosure order, when measured against the standards imposed by the Convention, amount to an overriding requirement in the public interest.

46. In sum, there was not, in the Court's view, a reasonable relationship of proportionality between the legitimate aim pursued by the disclosure order and the means deployed to achieve that aim. The restriction which the disclosure order entailed on the applicant journalist's exercise of his freedom of expression cannot therefore be regarded as having been necessary in a democratic society, within the meaning of paragraph 2 of Article 10, for the protection of Tetra's rights under English law, notwithstanding the margin of appreciation available to the national authorities.

Accordingly, the Court concludes that both the order requiring the applicant to reveal his source and the fine imposed upon him for having refused to do so gave rise to a violation of his right to freedom of expression under Article 10.

II. APPLICATION OF ARTICLE 50 OF THE CONVENTION

47. Mr William Goodwin sought just satisfaction under Article 50 of the Convention, which reads:

"If the Court finds that a decision or a measure taken by a legal authority or any other authority of a High Contracting Party is completely or partially in conflict with the obligations arising from the ... Convention, and if the internal law of the said Party allows only partial reparation to be made for the consequences of this decision or measure, the decision of the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party."

nia (pozri odsek 18). Súd by v tejto súvislosti pripomenul, že úvahy, na ktoré orgány Dohovoru musia prihliadať pri ich preskúmavaní podľa článku 10 ods. 2, nakláňajú misku váh súťažiacich záujmov v prospech záujmu demokratickej spoločnosti o zabezpečenie slobodnej tlače (pozri odseky 39 a 40). Súd nemôže na základe okolností tohto prípadu uzavrieť, že záujmy Tetry eliminovať konaním proti zdroju zostávajúcu hrozbu škody rozširovaním dôverných informácií inak než tlačou, ďalej získať náhradu škody a odhaliť nelojálneho pracovníka alebo spolupracovníka by boli, aj keď posudzované kumulatívne, dostatočné na to, aby prevážili životný verejný záujem o ochranu sťažovateľovho novinárskeho zdroja. Preto Súd nie je toho názoru, že ďalšie účely, ktorým slúžilo zverejňovacie nariadenie, keď sa porovnajú so štandardami uloženými Dohovorom, by predstavovali prevažujúcu požiadavku vo verejnom záujme.

46. Ak to zhrnieme, podľa názoru Súdu medzi legitímnym cieľom, ktorý sledovalo zverejňovacie nariadenie, a prostriedkami použitými na dosiahnutie tohto cieľa neexistoval rozumný vzťah proporcionality. Obmedzenie, ktoré malo zverejňovacie nariadenie za následok na sťažovateľovom novinárskom výkone jeho slobody prejavu, nemožno preto považovať za nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v zmysle článku 10 ods. 2 na ochranu práv Tetry podľa anglického práva bez ohľadu na rámec voľnej úvahy danej vnútroštátnym orgánom.

Súd preto uzatvára, že tak nariadenie požadujúce od sťažovateľa, aby odhalil svoj zdroj, ako aj pokuta, ktorá mu bola uložená, keď to odmietol urobiť, viedli k porušeniu jeho práva na slobodu prejavu podľa článku 10.

II. UPLATNENIE ČLÁNKU 50 DOHOVORU

47. Pán William Goodwin žiadal spravodlivé zadosťučinenie podľa článku 50 Dohovoru, ktorý znie:

„Ak Súd zistí, že rozhodnutie alebo opatrenie prijaté zákonným orgánom alebo akýmkoľvek iným orgánom vysokej zmluvnej strany je úplne alebo čiastočne v rozpore so záväzkami vyplývajúcimi z... Dohovoru, a ak vnútroštátne právo uvedenej strany umožňuje iba čiastočnú nápravu dôsledkov takéhoto rozhodnutia alebo opatrenia, rozhodnutie Súdu, ak je to nevyhnutné, umožní poškodenej strane spravodlivé zadosťučinenie."

A. Non-pecuniary damage

48. The applicant claimed 15,000 pounds sterling for non-pecuniary damage, on account of mental anguish, shock, dismay and anxiety which he felt as a result of the proceedings against him. For five months he was in constant peril of being sent to prison, for up to two years, as a punishment for obeying his conscience and for living up to his ethical obligations as a journalist. He still has to live with a criminal record since his crime of contempt of court would not be expunged by a finding of breach by the Court...

49. The Government objected to the applicant's claim on the ground that the alleged adverse consequences stemmed from the fact that he was defying and disobeying the law. Even if he considered it a bad law, he should have obeyed the order to provide the information to the court in a sealed envelope, or, at the very least, he should have recognised his duty to obey the disclosure order when he lost his case in the House of Lords. Had he done so, the Government would have found it difficult to resist a claim for compensation for any adverse consequences.

50. The Court is not persuaded by the Government's arguments. What matters under Article 50 is whether the facts found to constitute a violation have resulted in non-pecuniary damage. In the present case, the Court finds it established that there was a causal link between the anxiety and distress suffered by the applicant and the breach found of the Convention. However, in the circumstances of the case, the Court considers that this finding constitutes adequate just satisfaction in respect of the damage claimed under this head.

...

FOR THESE REASONS, THE COURT

Holds by eleven votes to seven that there has been a violation of Article 10 of the Convention;

Holds unanimously that the finding of a violation constitutes adequate just satisfaction for the non-pecuniary damage suffered by the applicant;

...

In accordance with Article 51 para. 2 of the Convention and Rule 53 para. 2 of Rules of Court A, the following separate opinions are annexed to this judgment:

- ...
- joint dissenting opinion of Mr Ryssdal, Mr Bernhardt, Mr Thór Vilhjálmsson, Mr Matscher, Mr Walsh, Sir John Freeland and Mr Baka;
- separate dissenting opinion of Mr Walsh.

A. Nemajetková ujma

48. Sťažovateľ žiadal 15 000 anglických libier ako náhradu nemajetkovej ujmy na základe duševnej tiesne, šoku, strachu a úzkosti, ktoré pociťoval v dôsledku konania vedeného proti nemu. Počas piatich mesiacov bol pod neustálou hrozbou, že pôjde do väzenia, a to až na dva roky, ako trest za to, že sa správal podľa svojho svedomia a že sa ako novinár držal svojich etických povinností. Stále musí žiť so záznamom v registri trestov, keďže rozhodnutie Súdu o porušení nevymaže jeho trestný čin pohŕdania súdom...

49. Vláda odmietla sťažovateľov návrh na tom základe, že údajné nepriaznivé dôsledky pramenili zo skutočnosti, že sťažovateľ odporoval a neposlúchal zákon. Aj keď sťažovateľ považoval zákon za zlý, mal splniť nariadenie poskytnúť súdu informácie v zapečatenej obálke alebo prinajmenšom mal uznať svoju povinnosť splniť zverejňovacie nariadenie, keď svoj prípad prehral v Snemovni lordov. Keby to bol urobil, vláda by ťažko odporovala návrhu na náhradu škody za akékoľvek nepriaznivé dôsledky.

50. Súd nie je presvedčený argumentmi vlády. To, o čo ide podľa článku 50, je, či sťažnosti, o ktorých sa zistilo, že viedli k porušeniu, mali za následok nemajetkovú ujmu. V tomto prípade Súd považuje za preukázané, že existovala príčinná súvislosť medzi úzkosťou a stresom, ktorými trpel sťažovateľ, a zisteným porušením Dohovoru. Za daných okolností prípadu je však Súd toho názoru, že toto zistenie zakladá primerané spravodlivé zadosťučinenie vo vzťahu k náhrade škody, ktorá sa žiada podľa tohto ustanovenia.

...

Z TÝCHTO DÔVODOV SÚD

Rozhodol, jedenástimi hlasmi k siedmim, že došlo k porušeniu článku 10 Dohovoru;

Rozhodol, jednohlasne, že zistenie porušenia predstavuje primerané zadosťučinenie nemajetkovej ujmy, ktorú utrpel sťažovateľ;

...

V súlade s článkom 51 ods. 2 Dohovoru a pravidlom 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu A sú k tomuto rozsudku pripojené tieto odlišné názory:

- ...
- spoločný odlišný názor sudcov Ryssdala, Bernhardta, Thór Vilhjálmssona, Matschera, Walsha, Sira Johna Freelanda a Baku;
- samostatný odlišný názor sudcu Walsha.

JOINT DISSENTING OPINION OF JUDGES RYSSDAL, BERNHARDT, THÓR VILHJÁLMSSON, MATSCHER, WALSH, SIR JOHN FREELAND AND BAKA

1. We are unable to agree that, as the majority conclude in paragraph 46 of the judgment, "both the order requiring the applicant to reveal his source and the fine imposed upon him for having refused to do so gave rise to a violation of his right to freedom of expression under Article 10".

2. ... an order for source disclosure cannot be compatible with Article 10 of the Convention unless it is justified under paragraph 2 of that Article.

3. Where we part company with the majority is in the assessment of whether, in the circumstances of the present case, such a justification existed — whether, in particular, the test of necessity in a democratic society should be regarded as having been satisfied.

4. As regards the test in domestic law, section 10 of the Contempt of Court Act 1981 clearly gives statutory force to a presumption against disclosure of sources. It provides (see paragraph 20 of the judgment) that no court may require disclosure "unless it be established to the satisfaction of the court that disclosure is necessary in the interests of justice or national security or for the prevention of disorder or crime".

5. As explained by Lord Bridge in the House of Lords in the applicant's case, this statutory restriction operates unless the party seeking disclosure can satisfy the court that "disclosure is necessary" in the interests of one of the four matters of public concern that are listed in the section...

6. Given that, as the judgment accepts, the protection of Tetra's rights by way of the "interests-of-justice" exception amounts to the pursuit of a legitimate aim under paragraph 2 of Article 10, the domestic-law test of necessity strikingly resembles that required by the Convention. The domestic courts at three levels, on the basis of all the evidence which was before them, concluded that disclosure was necessary in the interests of justice... disclosure in the interests of justice was clearly of preponderating importance so as to override the policy underlying the statutory protection of sources and the test of necessity for disclosure was satisfied.

7. The judgment, on the other hand, concludes that there was not a reasonable relationship of proportionality between the legitimate aim pursued by the disclosure order and the means deployed to achieve that aim (paragraph 46). In reaching this conclusion judgment... says... "... in so far as the disclosure order merely served to reinforce the injunction, the additional restriction on freedom of expression which it entailed was not supported by sufficient reasons for the purposes of paragraph 2 of Article 10..."

SPOLOČNÝ ODLIŠNÝ NÁZORU SUDCOV RYSSDALA, BERNHARDTA, THÓR VILHJÁLMSSONA, MATSCHERA, WALSHA, SIRA JOHNA FREELANDA A BAKU

1. Nemôžeme súhlasiť s tým, ako väčšina uzatvorila v odseku 46 rozsudku, že „tak nariadenie požadujúce od sťažovateľa, aby odhalil svoj zdroj, ako aj pokuta, ktorá mu bola uložená, keď to odmietol urobiť, viedli k porušeniu jeho práva na slobodu prejavu podľa článku 10".

2. ...nariadenie na odhalenie zdroja nemôže byť zlučiteľné s článkom 10 Dohovoru, pokiaľ nie je odôvodnené podľa odseku 2 tohto článku Dohovoru.

3. S väčšinou členov sa rozchádzame pri hodnotení, či za daných okolností tohto prípadu takéto zdôvodnenie existovalo, najmä či možno považovať test nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti za uspokojivý.

4. Pokiaľ ide o test vo vnútroštátnom práve, § 10 zákona o pohŕdaní súdom z roku 1981 jasne dáva zákonnú silu prezumpcii proti odhaleniu zdrojov. Zákon ustanovuje (pozri odsek 20 rozsudku), že žiadny súd nemôže požadovať odhalenie, „pokiaľ nie je na spokojnosť súdu preukázané, že odhalenie je nevyhnutné v záujme spravodlivosti alebo národnej bezpečnosti, alebo predchádzania nepokojom alebo kriminalite".

5. Ako vysvetlil lord Bridge v Snemovni lordov, v sťažovateľovom prípade toto zákonné obmedzenie platí, pokiaľ strana žiadajúca odhalenie nemôže uspokojiť súd tým, že „odhalenie je nevyhnutné" v záujme jednej zo štyroch verejných záležitostí, ktoré sú uvedené v tomto paragrafe...

6. Súc presvedčení, ako rozsudok akceptuje, že ochrana práv Tetry prostredníctvom výnimky „záujmov spravodlivosti" predstavuje sledovanie legitímneho cieľa podľa článku 10 ods. 2, vnútroštátny test nevyhnutnosti sa pozoruhodne podobá tomu, ktorý vyžaduje Dohovor. Vnútroštátne súdy na troch stupňoch na základe všetkých predložených dôkazov došli k záveru, že odhalenie bolo nevyhnutné v záujme spravodlivosti... odhalenie v záujme spravodlivosti jednoznačne prevažovalo, takže prekonalo politiku zdôrazňujúcu zákonnú ochranu zdrojov a test nevyhnutnosti odhalnia bol splnený.

7. Rozsudok na druhej strane uzatvára, že neexistoval rozumný vzťah proporcionality medzi legitímnym cieľom, ktorý zverejňovacie nariadenie sledovalo, a prostriedkami použitými na dosiahnutie tohto cieľa (odsek 46). Pri dosiahnutí tohto záveru rozsudok... hovorí..., „...keďže zverejňovacie nariadenie slúžilo iba na posilnenie predbežného opatrenia, ďalšie obmedzenie slobody prejavu, ktoré prinieslo, nebolo podporené dostatočnými dôvodmi na účely článku 10 ods. 2...".

8. To suggest... that the disclosure order may have "merely served to reinforce the injunction" is to misstate the case. As the decisions of the domestic courts explain, the purpose of the disclosure order was to extend the protection of Tetra's rights by closing gaps left by the injunction. The injunction bit upon the press, but it would not effectively prevent publication to Tetra's customers or competitors directly by the applicant's source (or that source's source). Without knowing the identity of the source, Tetra would not be in a position to stop further dissemination of the contents of the plan by bringing proceedings against him for recovery of the missing document, for an injunction prohibiting further disclosure by him and for damages. Nor would they be able to remove any threat of further harm to their interests from a possible disloyal employee or collaborator who might enjoy continued access to their premises.

9. These further purposes served by the disclosure order are considered in paragraphs 44 and 45 of the judgment. The latter paragraph, after recalling that the considerations to be taken into account by the Convention institutions for their review under paragraph 2 of Article 10 "tip the balance of competing interests in favour of the interest of democratic society in securing a free press", asserts that Tetra's interests in securing the additional measures of protection sought through the disclosure order were insufficient to outweigh the vital public interest in the protection of the applicant's source.

10. No detailed assessment of these interests of Tetra's is, however, undertaken, and in the absence of it there is no satisfactory basis for the balancing exercise which the Court is required to undertake. The domestic courts were, in any event, better placed to evaluate, on the basis of the evidence before them, the strength of those interests, and in our view the conclusion which they reached... was within the margin of appreciation allowed to the national authorities.

11. We therefore conclude that neither the disclosure order nor the fine imposed upon the applicant for his failure to comply with it gave rise to a violation of his right to freedom of expression under Article 10.

8. Tvrdiť..., že zverejňovacie nariadenie mohlo „slúžiť iba na posilnenie predbežného oparenia", je prekrúcaním prípadu. Ako vysvetľujú rozhodnutia vnútroštátnych súdov, účelom zverejňovacieho nariadenia bolo rozšíriť ochranu práv Tetry uzatvorením medzier ponechaných predbežným opatrením. Predbežné opatrenie „zabralo" na tlač, ale účinne by nezabránilo zverejneniu smerom k zákazníkom alebo konkurentom Tetry priamo sťažovateľovým zdrojom (alebo zdrojom tohto zdroja). Bez poznania totožnosti zdroja by Tetra nebola spôsobilá zastaviť ďalšie rozširovanie obsahu plánu začatím konania proti zdroju o vrátenie chýbajúceho dokumentu, o vydanie predbežného opatrenia zakazujúceho zdroju ďalšie zverejňovanie a o náhradu škôd. Rovnako by Tetra nebola spôsobilá odstrániť hrozbu ďalšej škody na jej záujmoch od možného nelojálneho pracovníka alebo spolupracovníka, ktorí mohli mať prístup do jej priestorov.

9. Tieto ďalšie účely zverejňovacieho nariadenia sa posudzujú v odsekoch 44 a 45 rozsudku. Odsek 45 po tom, čo pripomína, že úvahy, na ktoré orgány Dohovoru prihliadajú pri ich preskúmaní podľa článku 10 ods. 2, „nakláňajú misku váh súťažiacich záujmov v prospech záujmu demokratickej spoločnosti o zabezpečenie slobodnej tlače", tvrdí, že záujmy Tetry získať ďalšie ochranné opatrenia žiadané prostredníctvom zverejňovacieho nariadenia neboli dostatočné na to, aby prevážili životný verejný záujem o ochranu sťažovateľovho zdroja.

10. K detailnému zhodnoteniu týchto záujmov Tetry však nedošlo a pri jeho absencii neexistuje uspokojivý základ na porovnávanie, ktoré sa vyžaduje od Súdu. Vnútroštátne súdy boli na základe predložených dôkazov v každom prípade lepšie pripravené na zhodnotenie sily týchto záujmov a podľa nášho názoru záver, ku ktorému dospeli..., bol v rámci voľnej úvahy umožnenej vnútroštátnym orgánom.

11. Preto dochádzame k záveru, že ani zverejňovacie nariadenie, ani pokuta uložená sťažovateľovi za to, že neuposlúchol, neviedli k porušeniu jeho práva na slobodu prejavu podľa článku 10.

SEPARATE DISSENTING OPINION OF JUDGE WALSH

1. In his opening address to the Court counsel for the applicant stated that his client was "claiming no special privilege by virtue of his profession because journalists are not above the law". Yet it appears to me that the Court in its decision has decided in effect that under the Convention a journalist is by virtue of his profession to be afforded a privilege not available to other persons. Should not the ordinary citizen writing a letter to the papers for publication be afforded an equal privilege even though he is not by profession a journalist?...

2. In the present case the applicant did not suffer any denial of expressing himself. Rather has he refused to speak. In consequence a litigant seeking the protection of the law for his interests which were wrongfully injured is left without the remedy the courts had decided he was entitled to. Such a result is certainly a matter of public interest and the applicant has succeeded in frustrating his national courts in their efforts to act in the interests of justice. It is for the national courts to decide whether or not the document in question was stolen. Yet the applicant claims that because he does not believe it was stolen he can justify his refusal to comply with the court order made in his case. His attitude and his words give the impression that he would comply if he believed the document in question had been stolen. He is thus setting up his personal belief as to truth of a fact which is exclusively within the domain of the national courts to decide as a justification for not obeying the order of the courts simply because he does not agree with the judicial findings of fact.

3. It does not appear to me that anything in the Convention permits a litigant to set up his own belief as to the facts against the finding of fact made by the competent courts and thereby seek to justify a refusal to be bound by such judicial finding of fact. To permit him to do so simply because he is a journalist by profession is to submit the judicial process to the subjective assessment of one of the litigants and to surrender to that litigant the sole decision as to the moral justification for refusing to obey the court order in consequence of which the other litigant is to be denied justice and to suffer damage. Thus there is a breach of a primary rule of natural justice — no man is to be the judge of his own cause.

SAMOSTATNÝ ODLIŠNÝ NÁZORU SUDCU WALSHA

1. Zástupca sťažovateľa vo svojom vystúpení na Súde vyhlásil, že jeho klient „nežiadal žiadne osobitné privilégium z dôvodu jeho zamestnania, pretože novinári nie sú nad zákonom". Naozaj sa mi zdá, že Súd vo svojom rozhodnutí rozhodol tak, že novinárovi by na základe jeho povolania mali byť podľa Dohovoru poskytnuté privilégiá neprináležiace iným osobám. Nemohlo by byť obyčajnému občanovi, ktorý pošle novinám list na zverejnenie, poskytnuté rovnaké privilégium, aj keď nie je povolaním novinár?...

2. V tomto prípade sťažovateľovi nikto nebránil, aby sa vyjadril. Sťažovateľ odmietol hovoriť. V dôsledku toho je strana sporu žiadajúca zákonom ochrániť svoje záujmy, ktoré boli protiprávne poškodené, ponechaná bez nápravy, na ktorú bola podľa rozhodnutia súdov oprávnená. Takýto výsledok je určite záležitosťou verejného záujmu a sťažovateľovi sa podarilo zabrániť vnútroštátnym súdom v ich úsilí konať v záujme spravodlivosti. Je na vnútroštátnych súdoch, aby rozhodli, či predmetný dokument bol alebo nebol ukradnutý. Sťažovateľ tvrdí, keďže neverí, že dokument bol ukradnutý, že môže odôvodniť odmietnutie vyhovieť súdnemu nariadeniu, ktoré bolo prijaté v jeho prípade. Jeho prístup a slová vyvolávajú dojem, že by nariadenie splnil, keby veril, že predmetný dokument bol ukradnutý. Sťažovateľ takto zo svojho osobného presvedčenia vytvára skutkový stav, o ktorom môžu výlučne rozhodnúť len vnútroštátne súdy, ako odôvodnenie neuposlúchnutia nariadenia súdov jednoducho preto, lebo nesúhlasí zo skutkovým stavom zisteným súdom.

3. Nezdá sa mi, že by niečo v Dohovore povoľovalo strane sporu vytvárať zo svojho vlastného presvedčenia skutkový stav proti skutkovému stavu zistenému príslušnými súdmi, a tak žiadať o ospravedlnenie odmietnutia byť viazaný takýmto súdnym zistením skutkového stavu. Povoliť mu to jednoducho preto, že je povolaním novinár, znamená podriadiť súdny proces subjektívnemu zhodnoteniu jednej zo strán sporu a ponechať tejto strane výlučné rozhodnutie, pokiaľ ide o morálne odôvodnenie odmietnutia rešpektovať súdne nariadenie, v dôsledku čoho by druhej strane sporu bola popretá spravodlivosť a súčasne by utrpela škodu. Takto je tu porušenie základného pravidla prirodzenej spravodlivosti — nikto nemôže byť sudcom vo svojom vlastnom prípade.